

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi Administraţia

— PIAŢA LIBERTĂŢII BRAŞOV. —

TELEFON 226.

Abonament anual 860 lei.

Pachiu strălucit 800 lei.

Anunţuri, reclame, după tarif.

Fondată la 1838 de George Bariţu

Apare de trei ori pe săptămână

Prin tine însuşi, cetăţene, şi pentru tine, la libertate, legalitate şi cinste.

An nou fericit!

Simţim suflul unui proaspăt curent de primenire şi înviorare a vieţii.

Un nou îndemn la muncă încolţeşte în fiecare suflet.

O nouă speranţă se naşte în fiecare inimă românească.

După ani de pătimiri şi lupte, anul nou vine cu ramura de maslin ca vestitor de pace şi de linişte în ţară.

Suntem după o mare bătălie şi o mare biruinţă.

Toţi se salută voioşi cu: an nou fericit.

Trimitem şi noi oastei şi căpitanilor ei acelaş cald şi sincer salut:

An nou fericit!

Băncile populare

Sisteme şi operaţiuni. — Spirit de frăţietate.

Forţele noastre angajate ani de-a rândul în luptele politice, îşi caută astăzi un nou teren de manifestare şi de rodnică muncă.

Gândurile noastre se îndreaptă spre viaţa satelor. Vrem să reluăm o activitate întreruptă — din cauza guvernelor oligarhice de până azi — şi să continuăm munca de organizare a unor instituţii, a căror lipsă se simte atât de mult în tot locul unde ele n-au fost întemeiate încă sau, din anumite cauze, s'au lovit de nesuccese.

Ne gândim la cooperative şi la băncile populare.

Fiindcă din mai multe părţi ni s'au cerut informaţii asupra băncilor, vom începe să vorbim mai întâi despre acestea, — pornind dela două scrisori primite din comunele Mărgineni şi Vâlcele.

În ambele scrisori ni se pune întrebarea: dacă e mai bine să înfiinţeze „bănci pe acţiuni” sau „bănci populare”.

Întrebarea nu e bine pusă, pentru că o bancă pe acţiuni poate fi şi bancă populară. Nu acţiunile fac deosebirea între cele două categorii de bănci ci sistemul de constituire şi operaţiuni.

Băncile se împart în două categorii: unele constituite şi conduse după aşa numitul sistem capitalist, altele după sistemul cooperatist.

Şi iată care e deosebirea între unele şi altele:

Cele dintâi urmăresc numai profitul, care profit se împarte între acţionari ca dividend. Ca acest dividend să fie cât mai mare, banca încasează dobânzi cât mai urcate. În adunările generale fiecare acţiune dă posesorului său un drept de vot. Astfel un acţionar poate posedea un număr de acţiuni mai mare decât toţi ceilalţi împreună, având şi în adunarea generală mai multe voturi decât toţi ceilalţi acţionari laolaltă. O astfel de bancă poate fi monopolizată oricând de o persoană sau câteva persoane, posedând majoritatea acţiunilor. Aceştia îşi pot impune apoi punctul lor de vedere în toate afacerile băncii, pot să aşeze la conducerea ei pe cine le convine, în direcţiune se aşează ai şi fac operaţiunile cari le convin lor.

O bancă populară întâi de toate este o asociaţie a unor oameni conduşi nu atât de dor de câştiguri cât de sentimentul umanitar de a se ajuta frăţeşte la timp de nevoie. De aceea, la o bancă populară toţi membrii sunt egali în drepturi indiferent de numărul acţiunilor şi sumele ce le varsă. Fiecare membru are numai un vot şi când are subscris mai multe. De aceea apoi, nici nu se prea imbulzesc în băncile populare oameni de bani gata cari merg numai unde pot câştiga mult şi unde pot domina şi dicta.

Şi la băncile populare se plătesc dividende după acţiuni şi dobânzi după împrumuturi.

Nu mai cât şi dobânzile sunt mai mici decât la celelalte bănci şi dividendul e mai mic.

Acolo unde oamenii înţeleg rostul unei bănci populare şi se asociază cu gânduri, curate de a se ajuta frăţeşte, acţionarii subscriu şi câte o acţiune cel puţin, pentru care nu pretind nici un dividend, nici un profit, iar pentru alte acţiuni nu pretind mai mult decât le-ar da o altă bancă când sumele ar fi depuse spre fructificare. Nu mai aşa se poate ca banca po-

ulară să facă împrumuturi cu dobânzi mai scăzute decât o bancă întemeiată după sistemul capitalist.

Pentru-ca banca populară totuşi să poată atrage capital pe care să-l împrumute membrilor asociaţi, ea primeşte şi depuneri plăind aceeaş dobândă ca şi alte bănci.

În ţările democratice şi la popoarele cu o civilizaţie dezvoltată, băncile populare au luat un avânt puternic, se bucură de mare cinste în faţa tuturor cetăţenilor şi sunt ajutate de stat.

La noi, unde multe lucruri se fac pe dos, am văzut şi minunea asta sub guvernarea liberală şi averescană, că banii Băncii Naţionale, milioane şi milioane de lei se dădeau băncilor mari cămătarice cu 6 la sută ca apoi ele să împrumute naţiei cu dobânzi de 20 şi 30 la sută.

Sperăm însă că guvernul democratic de azi să pue capăt acestei nedreptăţi strigătoare la cer şi privilegiile băncilor mari să treacă la băncile populare, ca naţia să poată ajunge la credite suficiente şi eştine spre a-şi putea refăce gospodăriile şi spre a putea duce o viaţă mai omenească.

De încheiere sfătuim pe toţi aceia cari se gândesc la organizarea de bănci săteşti, să abandoneze vechiul sistem, şi să adopte sistemul de bănci populare. E singurul sistem care corespunde nevoilor şi sufletului ales al poporul nostru.

Nu trebuie acest popor învinat cu gânduri cămătareşti. Avem destui cămătari şi naţionali şi străini.

Să păstrăm în sufletul poporului şi să cultivăm acel nobil simţ de frăţietate, prin care a învins atâtea greutăţi şi mizerii dealungul veacurilor.

Banca populară este nu numai un ajutor la vreme de nevoie ci şi o şcoală în care membrii asociaţi învaţă să se stimeze şi iubească.

I. P.

Religie şi politică^{*)}

Naşterea lui Isus Cristos este desigur cea mai înaltă revelaţiune, de care a fost împărtăşită omenimea. Este făşnirea unei lumini, care exista, fără îndoială şi mai înainte, de când lumea, dar care până atunci nu-şi luase forme atât de concrete şi sublimă.

Dumnezeirea, acest mister etern şi real, orbitor însă numai prin strălucirea sa, a dat naştere acelei divine scântei, lumină din lumină, deci Dumnezeu adevărat, care luând forma externă a omului, a reprezentat, reprezentă şi va reprezenta în vecii vecilor în primul rând voinţa lui Dumnezeu-Tatăl, voinţă, care constituie acel imperativ categoric exclusiv şi nelimitat spre care trebuie să se îndrepte şi cu care trebuie să se contopescă, prin întemeiere şi continuă cristalizare, uriaşul fluviu al conştiinţei omenesci.

Şi fiindcă religia este pârgă şi ancora existenţei universale, ea este în esenţă aceeaşi la toate popoarele. Fără religie, sau mai bine zis: fără religiozitate, vom putea pluti ca epave părăsire în bătaia vântului, sau chiar ca nişte broaşte umilate şi îngâmfate, mulţumite de sine înşile, ne vom putea menţine chiar, o bucată de vreme, pe oceanul acestei vieţi, radiând ca licuricii lumini artificiale şi mai ales efemere, dar vom clădi pe nisip, nu vom putea clădi nimic trainic, nu vom putea colabora la înfiriparea conştiinţei omenesci, călăită în focul idealismului curat, căci neîntrând în crugul dăitor de viaţă, nu vom avea contactul cu forţa supremă, universală şi deci nu vom putea avea nici puterea de creaţiune în acest sens.

Dacă însă religiozitatea — cea profundă şi adevărată — este izvorul primordial al tuturor poftelor mari, al tuturor ope-

relor de valoare, nu ne putem închipui, nici-un progres, nici-o înălţare, nici-o regenerare, fără ca ea să aibă ca bază însăşi esenţa religiozităţii, care nu poate fi alta decât iubirea, iubirea în cea mai largă accepţiune a ei, iubirea atotcuprinzătoare, atotînţeleghătoare şi atotputernică. Oare ce-i dreptatea, ce-i mila, ce-i adevărul? Nu sunt ele toate fice ale aceleiaşi forţe nemărginite, invizibile şi totuşi reale şi existente: iubirea?

Şi credeţi că, că cinstea şi legalitatea au altă sursă? Nu se nasc şi nu se menţin ele oare din îndemnul de a nu păgubi, a nu prejudicia, a nu neîndreptăţi pe alţii şi a te menţine în cadrele unor înalte principii, făşnute şi ele din ceea-ce e mai bun în tine?

Iată deci că în toate direcţiile activităţii noastre, în toate domeniile vieţii noastre publice şi private, există o forţă mare şi apodictică, care singură dă măsura valorii acţiunilor noastre.

Ce este morala, decât o palidă şi anemică copie, de provenienţă socială, a preceptelor religioase? Politica însăşi, fără morală, fără a avea la temelie porunca cea mai înaltă, impusă omenimii prin însuşi faptul existenţei ei, iubirea, rămâne stearpă şi absurdă, o anomalie şi periculoasă, o comedie bruşală şi murdară, tristă şi nefastă!

De aceea trebuie să preaslăvim şi acum, cu ocazia naşterii Domnului, măreaţa zi dela 1 Decembrie 1918, nu din imbold pur naţional, ci dintr'un imbold, care trece peste interesele unui singur popor, acela al năzuinţii de armonizare şi congruere a sufletului neamului nostru cu imperativul religiei. Căci Alba-lulia aceasta înseamnă. Şi putem fi cu atât mai mândri, cu cât poporul român, graţie calităţilor sale superioare genuine, şi-a aflat şi pe conducătorii săi adevăraţi, cari în frunte cu as-trul său călăuzitor, Iuliu Maniu, sunt pe cale de a realiza cea mai mare operă naţională şi omenească:

Intemeierea vieţii sociale şi de stat pe bazele largi şi indestructibile ale moralei şi religiei. Înainte ostaşi ai iubirii! Diavolul, trântit la pământ, se va zbate zadarnic!

Braşov 23 Dec. 1928.

I. Al. Bran-Lemeny.

Păţania d-lui Goga.

De când se cunosc rezultatele alegerilor pentru Corpurile legiuitoare, liberalii se consolează cu talentul oratoric al fruntaşilor din opoziţie, cari au putut obţine mandate. Şi cei mai interesanţi, marea lor speranţă nu e d-l Duca sau Vintilă Brătianu — ci Goga. „O să-i frece Goga” — îşi şoptesc cu satisfacţie şi în ochii lor bardul dela Ciucea capătă proporţii de gigant, iar banca ministerială şi majoritatea naţional-ţărănistă o văd sdrobotită, turtită sub teribila execuţie a fulminantului poet.

Ei bine, prima întâlnire s-a făcut. Şi bietul poet a ieşit rău ciufuit. Din mic ce e, s-a făcut şi mai mititel. D-l Vaida, cu o concluziune rece, a rupt masca de pe chipul omului, care învaneşte pe alţii de ipocrizie.

Ca şi d-l Duca în partidul liberal, castelanul dela Ciucea

era cel mai indicat în gruparea averescană să protesteze împotriva unor alegeri, al căror calm nu s'liu dacă l-a mai cunoscut vre-o consultare naţională din Europa de după război. Autorii alegerilor din 1926 şi 1927 s-au menţinut, ce-i dreptul, la generalităţi, neprecizând nimica şi au declarat că nu cer invalidarea nici unei alegeri. În mod indirect, au recunoscut deci că, ceea ce se urmăreşte prin declaraţii, este o justificare a ruşinoasei căderi.

Imprudentul bard, vrând să se afirme în faţa viitorilor şi foştilor stăpâni — liberalii — a încercat să fie agresiv. A crezut că poate relua favorita-i temă a răsufletului antisemitism, făcând ironii la adresa d-nului Schöpkes, director la Marmarosch-Blank şi senator de Târnavă. Dar d-l Vaida n-a întârziat cu replica. Am aflat astfel amănuntul picant că bardul cunoaşte prea bine generozitatea pungii d-lui Schöpkes, după

cum o cunoaşte pe aceea a pungii d-lui Blank. Ba — fapt cu adevărat senzaţional — acum vre-o doi ani, tocmai în ziua când, la Camera, cântăreţul îşi manifesta olimpical dispreţ faţă de banca Blank, gusta bucatele de pe masa directorului ei general.

Se dovedeşte astfel, că sen-zibilul cântăreţ al pătimirii noastre are o piele tăbăcită de ne-ruşinare. Şi suntem numai la începutul destăinuirilor. I. C.

Disolvarea consiliilor comunale şi judeţene. Dl Eduard Mirto, subsecretar de stat la interne, lucrează la un proiect de lege prin care se dizolvă toate consiliile comunale şi judeţene din ţară. Proiectul prevede şi modul de funcţionare a noilor comisii interimare şi a noilor consilii comunale

până la votarea noii legi administrative, pe care guvernul o va aduce în curând în discuţia Parlamentului.

An nou fericit dorim tuturor abonaţilor, cetitorilor, colaboratorilor şi prietenilor noştri.

Răspunsul Camerei la Mesajul Tronului

Inaltă Regentă,

Adunarea Deputaților, ieșită din încrederea națiunii, își propune să lucreze într-o atmosferă frățească, menită să îngăduie între membrii săi o strânsă colaborare.

Adunarea Deputaților va închina o muncă sârguitoare pentru înfăptuirea reformelor trebuincioase încheierii Statului, pentru întărirea lui înăuntru și în afară și pentru înălțarea României la loc de cinste în rândul Statelor civilizate, potrivit calităților etice și menirii neamului nostru.

În acest an jubilar, când începe a doua decadă dela Unire, este de datoria noastră să mulțumim Providenței, să aducem prinosul recunoștinței noastre nefermurile și veșnice victoriei suveranului Rege Ferdinand I. M. S. Regina Maria, vitejilor ostași ai țării, mucenicilor neamului nostru, vrednicilor băbași de Stat încrezători în destinele neamului lor și scumpilor noștri aliași, cu fapta și ajutorul cărora am putut înfăptui unitatea noastră națională.

În fața lor și a țării, Adunarea Deputaților, strâns unită în jurul Guvernului, se leagă ca prin munca sa să se deschidă o eră nouă în viața țării, pentru consolidarea României înfregite, înălțarea politică și socială a poporului și propășirea lui economică.

Inaltă Regentă,

Poporul român este prin firea lui pașnic, îngăduitor și bun. Firesc este deci ca politica noastră externă să fie închinată păcii, pe îndoitul temei al legăturilor plămădite în vremuri de suferință și victorie comună și al nevoei de a trăi în bună armonie cu toate țările civilizate.

Adunarea Deputaților va da prin urmare Guvernului concursul său nemărginit pentru a duce mai departe politica de pace a României, politică tradițională conformă cu firea poporului nostru și cu interesele lui permanente. Va contribui, din toate puterile la realizarea nobililor năzuințe ale Societății Națiunilor.

Inaltă Regentă,

Adunarea Deputaților, încrezătoare în însușirile de bun gospodar ale cetățenilor din toate unghiurile țării, va lua în considerație cu vie mulțumire înfăptuirea unei reforme administrative, îngăduind ca grijile bune gospodării să fie încredințate inițiativei, chibzuinței și mijloacelor locale, prin descentralizarea administrației Statului și autonomia administrativă locală. Nevoia reorganizării jandarmeriei și a poliției este simțită mai mult ca ori când, nu numai pentru a desăvârși reforma administrativă, cu care este în directă legătură, dar și pentru a investi aceste instituții cu prestigiul și autoritatea de care au nevoie pentru a-și îndeplini cu demnitate rolul lor social.

Inaltă Regentă,

Adunarea Deputaților așteaptă cu o mare nerăbdare să ia în deliberare proiectele menite să creeze înăuntru țării siguranța trebuincioasă unei vieți economice normale și intense, care să îngăduie fără stănenire dezvoltarea tuturor forțelor noastre de producție și să asigure propășirea economică a țării.

Cu o vie satisfacțiune ne vom îndeplini datoria de a investi cu putere de lege măsurile chibzuite ce ni se vor propune pentru a se cheza-

să progresul gospodărilor țărănești și agriculturii în general, fiindcă seamă oă România este și va rămâne înod multă vreme o țară cu caracter agricol. Precăderea pe care suntem hotărâți a o da în grijile noastre plugăriei țării, nu va rupe întru nimic echilibrul firesc ce trebuie să lege, ca un factor necesar, agricultura cu industria.

Vom lua măsuri ca opera de improprietare să fie completată și definitiv încheiată.

Vom cerceta propunerile pentru dezvoltarea unei acțiuni intense de educație agricolă științifică și practică. Vom aviza asupra măsurilor priincioase pentru organizarea creditului agricol, pentru înființarea asigurărilor agricole, pentru reorganizarea mișcării cooperative, toate acestea în vedere de a asigura ridicarea și buna stare ale agriculturii.

Cadastrarea proprietății rurale este necesară pentru a da siguranță creditului agricol. Legea care se va întinde în tot cuprinsul țării cârșilor funduare, va fi în același timp și o lege binevenită pentru unificarea noastră legislativă, indispensabilă procesului de unificare a Statului și încheierii unei mișcări economice uniforme pe tot teritoriul Regatului.

Adunarea Deputaților, crezătoare în principiul că numai siguranța deplină a drepturilor patrimoniale și a libertății tranzacțiilor favorizează propășirea industriei, a comerțului și în general a vieții economice a țării, va căuta să dea comerțului siguranța de care are nevoie, industriei un tarif vamal întocmit pe baza protecției strict necesare, iar capitalului străin egalitate de tratament cu cel românesc.

Inspirați de aceste idei, vom examina proiectele de lege pentru stabilirea raporturilor economice cu celelalte țări, tariful vamal, modificările de adus legilor apelor, minelor, comercializării și înfrânării speculei,

Inaltă Regentă,

Adunarea Deputaților, luând act cu regret că bugetul în curs se încheie cu un deficit, încrezătoare însă în efectele reperi ale schimbărilor ce vor interveni în politica noastră economică și financiară prin noile directive anunțate de Guvern, va socoti în sesiunea de față că situațiunea financiară trebuie să fie preocuparea ei de căpetenie.

Adunarea ia act cu mulțumire de intențiunea guvernului de a introduce controlul preventiv al cheltuelilor și, mai ales, de a reorganiza Curtea de Conturi prin o nouă lege a contabilității. Este de dorit ca dispozițiunile acestei legi să prevadă sancțiuni destul de severe pentru a se asigura o cinstită mănuire a banului public.

Noile îndrumări economice, munca poporului nos-

tru, economiile indispensabile, revizuirea legii timbrului, vor restabili, suntem siguri, echilibrul bugetar. Având un buget echilibrat, vom putea realiza atât împrumutul extern, cât și stabilizarea legală a leului, ceea-ce va crea un nou motiv de siguranță pentru dezvoltarea vieții economice a țării.

Inaltă Regentă,

Adunarea deputaților pătrunsă de principiul dreptății sociale, va fi inspirată de el în discutarea legilor, cari se vor ocupa de clasa muncitoare și în special a codului muncii și a legilor pentru organizarea asigurărilor sociale, precum și a proiectelor Departamentului Sănătății și Ocrotirilor Sociale menite să asigure pensuni omeștești invalizilor, orfanilor și văduvelor de războiu.

Adunarea își va da toată silița pentru ca să asigure justiției țării îndeplinirea înaltei sale meniri în cea mai desăvârșită neatarnare morală și materială.

Convinsă că magistratura, baroul și justițiabilii au constatat neajunsurile legii accelerării judecărilor, Adunarea va cerceta cu deosebită urgență proiectul pentru modificarea acestei legi.

Școala și biserica ne-au păstrat limba în decursul vicisitudinilor prin cari a trecut neamul nostru. Suntem datori să întărim aceste instituții, să asigurăm propășirea tuturor ramurilor învățământului, adaptându-le caracterului specific al poporului nostru și acordând minorităților naționale și confessionale sollicitudinea cuvenită.

Inaltă Regentă,

Poporul român a jucat un rol de pavăză a civilizației în toate timpurile. Pe câmpurile de bălăie, cu însușirile sale etnice, s'a dovedit a fi un popor de eroi. Armata română, cu trecutul ei glorios, trebuie să fie înconjurată de toți cu respect și cu dragoste. Datori suntem să avem pentru ea grija care-i va îngădui să apere cu temei hotarele țării.

Inaltă Regentă,

Insufleșiți de aceste convingeri și sentimente, membrii Adunării Deputaților depun la piciorul Tronului prinosul respectuos al iubirii și al profundului lor devotament.

Inalta Regentă poate fi asigurată că Adunarea Deputaților are năzuința de a ridica roadele activității sale la înălțimea încrederii ce s'a pus în ea. Ținta Adunării este de a sluji țara și neamul, dentru a înălța România la rangul marilor democrații din lume.

Să trăiască Regele Mihai I!
Să trăiască Augusta Familie Regală!
Să trăiască membrii Inaltei Regențe!

Farmacii de serviciu, în timpul dela 29 Decembrie 1928 până la 12 Ianuarie 1929 vor face serviciu peste amiază, noapte și în Dumineci următoarele: Ferdinand Jekelius „La Speranță” din Str. Porții No. 23 și Victor Klein la „Coroana de aur” din Str. Ecaterinei No. 7.

Cât au furat liberalii

S'au descoperit până acum următoarele fraude, în „bani pe șin” și în mărfuri. Tabloul administrației și al banditismului legal se mai complică cu fraudele în perimetre și în fraude legale, cari nu își au locul aci.

Reproducem, spre bucuria și luminarea cetățenilor:

În fabrica de spirit dela Băltanele jud. Mehedinți, 160.000.000 lei, fabricile de spirit din județele Treiscaune și Ciuc, aproape 200.000.000 lei. Aceste fraude fac parte din lanțul de fraude, care au adus anul acesta statului un deficit de 2 miliarde Lei.

Fraudele dela: Monitorul Oficial, 80.000.000 lei; depozitul central sanitar al armatei 60.000.000, gara Focșani 6.400.000, administrația financiară Sibiu 7.728.243, gara Brăile, 5059525; divizia XI-a, 4.474.830 regimentul 10 Călărași Bârlad, 4.517.643; ministerul de externe, 3.137.978; depozitul de subzistență Focșani, 3.906.508; gara Galați, 3.200.000; div. VIII-a Cernăuți, 2.340.000; regimentul 11 jandarmi Constanța, 3.986.282; depozitul de armament Târgoviște 2.200.000; parcul de automobile Cluj 3.005.000; închisoarea Văcărești 2.317.085; Facultatea de medicină Cluj, 1.800.000; cazarmile Lipsani 1.500.000; depozitul subzistență Corpul 6 armată 1.700.000; manutanțele Tg. Mureș și Fălticeni, 1.395.936; tribunalul Covurlui, 1.273.302; prefectura Teleorman, 1.063.637; depozitul central de medicamente 1.014.900; regimentul 5 jandarmi Cetatea-Albă 1.100.000; gara Frasin, 1.221.210; regimentul 28 inf. Ismail, 1.300.000; depozitul rus Cetatea-Albă, 1.760.000; tribunalul Ilfov, 1.250.000; regimentul 3 vânători, 1.800.000.

Expoziția de pictură Hermann Morres

Pictorul brașovean H. Morres nu ne este un necunoscut. Chiar noi am mai avut ocazia a-i face o mică dare de seamă cu prilejul expoziției sale din toamna anului 1926.

Bunele noastre aprecieri de atunci au fost nu numai justificate, dar ele au fost chiar întrecute, de frumoasa dezvoltare a picturii lui care pare a fi abandonat naturalismul pur, îndreptându-se spre arta mai dificilă de a coordona peisajul în mod deosebit de plastic, de a reliefa și a nuanța armonic esența peisajului. Naturalismul este abandonat mai ales în compozițiile figurale, cari își au ritmul lor propriu și conțin elemente de compoziție diferite. Corpul omenesc a devenit în mâna artistului un mijloc pentru împărțirea simetrică a suprafeței și pentru producerea unui ritm marcant.

Talentatul pictor, care trădează un suflet bogat în optimism, iubitor al naturii și solitudinilor ei, a primit un puternic impuls în mediul social din Baia Mare și cu toate acestea este un pictor eminent brașovean, înarmat de minunatele peisaje ale orașului său natal, romanticul și pitorescul nostru Brașov.

Relevăm din cele 40 de tablouri expuse mai ales unele cari sunt adevărate monumente de artă picturală: „Sentința lui Paris” (1), „Nimfa și faunul” (2),

„Scheiul toamna” (23), „Sălcii” (26). În special Scheiul nostru i-a servit d-lui Morres mult de obiect de inspirație.

Această dare de seamă întârziând din cauza abundenței de material, indemnăm publicul nostru să se grăbească a vizita expoziția, aranjată în sala albastră (Redouta), ea fiind deschisă numai până mâine în 30 Decembrie a. c.

Dr. L.

Petreceri

Petrecerea soc. „Lumina”. Urmând un vechiu obicei societatea Meseriașilor români „Lumina” din Brașov a aranjat în prima seară de Crăciun o frumoasă petrecere cu teatru, coruri, declamații, tablouri vivante și dans în sălile Redutei orașului.

Au s'armit admirație și aplauze călduroase indeosebi bucatile executate de corul mixt al societății sub conducerea apreciatului dirigent, dl profesor Ionel Babote și cele trei tablouri vivante: „Nașterea lui Isus”, „Aurora” și „La Mărășești” aranjate cu mult gust de dl prof. V. Maximilian.

Declamațiunile ca și cele două scurte comedii bine interpretate, au contribuit de asemenea la succesul reprezentațiunii. Merită relevate cu laudă prestațiunile d-șoarelor Buzoi, Cațanaș Soătar, Balea, Marcu și d-ilor Băbier, Navrea, Gal, Cațanaș.

După reprezentație a urmat dansul până în zorile zilei. Felicităm membrii comitetului și indeosebi pe dnii E. Socaciu, D. Marcea și prof. N. Babote pentru frumosul succes.

Asistent.

Reuniunea femeilor române din Brașovul vechi, a aranjat în seara zilei a doua de Crăciun o reușită petrecere în saloanele Redutei.

S'au jucat două piese teatrale foarte reușite și cari au produs mult haz.

Este de remarcă talentul real al diletanților în frunte cu dnii Perșinar, care a făcut pe sublocotenentul și d-l Vlădărean, precum și d-șoarele Stroe, Șușoica și Chivărar.

După terminarea programului a urmat jocul care a durat în bună dispoziție până în zorii zilei.

Societatea Junilor cu Tinerii din Brașovul vechi invită la producțiunea teatrală-declamațorică împreună cu dans, ce o va aranja Marți în 1 Ianuarie 1929 (ziua de anul nou) în sala școlii evanghelice din Brașovul vechi, strada Lungă No. 152. Beneficiul este destinat pentru sporirea fondului Casei Culturale. Bilete de vânzare se găsesc la d-l cassier I. Ferar.

AVIZ. Se aduce la cunoștința publică, că Ministerul Muncii, Cooperăției și Asigurațiilor Sociale, prin ordinul telegrafic No. 38981/928 a revenit asupra dispozițiilor date cu privire la ținerea deschis a magazinelor în ziua de 30 Decembrie 1928. În consecință toate magazinele trebuie să fi înțute înțtse toată ziua Dum'neică 30 Decembrie 1928.

1824 WIMPASSING V.G.F.

Galosi și Soșoni te ferește.
De ploaie, noroi și când viscolește.

Camera de Comerț și de Industrie Brașov

caută spre angajare cât mai urgentă pentru noul său local clădit pe Livada Poștei un

INTENDENT

care va avea următoarele îndatoriri: Împlinirea serviciului de portar, îngrijirea încălzirii centrale, întreținerea localului Camerei împreună cu curtea și terasa, precum și — împreună cu omul de serviciu — curățenia birourilor și sălilor de ședințe folosite de către Camera de comerț și de industrie. Intendentului i se pune la dispoziție: locuința, compusă dintr-o cameră și bucatărie, încălzirea centrală și luminatul. Salar după liberă învoială. După un timp de probă potrivit, intendentul va fi admis între funcționarii Camerei îndreptățit la pensie.

De dorit este cunoașterea limbii române, germane și ungare. Sunt preferați concurenții, cari se îndreptăcesc cu o meserie (zidar, lăcătuș, tâmplar, instalator, etc.) și cari sunt căsătoriți. Ofertele, prevăzute cu timbru de 8 Lei, și la cari se va elibera atestatul de naștere, certificatul de moralitate, actele militare, precum și certificate despre serviciul de până acum, se vor prezenta, pe cât posibil personal, cel mai târziu până la 15 Ianuarie 1929 în biroul Camerei, Str. Porții Nr. 65, între orele 11:30 și 12:30.

Camera de Comerț și de Industrie Brașov.
1141 1—1

Jumătate gratuit

se poate cumpăra restul de marturi din anul 1928.

Frați Ascher,

1080 6—0

Str. Porții,

Aviz Vin alb din vie proprie de vânzare estin la Fabrica D. Voina, Brașov, Drumul Zizinului. 1143 1—3

Gaut post contabil-corespondent, cunosc limba română, germană și ungară verbal și în scris. Adresa sub „bilanșier” la „Gazeta Transilvaniei”. 1154 1—1

„Rezistența”

FABRICA de Haine gata Bărbați Dame și Copii.

CENTRALA BUCUREȘTI

CALEA VĂCĂREȘTI 135

Telefon 45 92

SUCURSALA DE VA

REGINA MARIA 21

SUCURSALA

BRAȘOV | Str. Inului 30

Porțel . . 10

Oferim Clientilor din Brașov și împrejurime cu ocazia deschiderii sucursalei noastre în Brașov cu prețul cel mai ieftin Costume, Paltoane, Haine de piele, Mantale de Dame și fete, Stofe de haine și Plapome, Desfidem ori ce concurență fiind direct dela fabrica noastră. Rugăm a ne vizita pentru convingere.

993 13—0 „Direcțiunea”

Găsiți vin bun și ieftin

in Depozitul de vinuri naturale și

Fabrică de ape gazoase STELIAN NICOLAU

Strada Căpitanului No 14.

(TELEFON 256)

Vinuri de:

Drăgășani

Dealu-Mare

și Odobesti

VANZARE EN-GROS

312 38—0

Primăria Municipiului Brașov.

Nr. 32594—1928.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință publică, că exploatorii (furnizorii) de gheață, care vreau să scoată gheață din albia și fărurile râurilor în scop de comercializare sunt obligați conform dispozițiilor din legea și regulamentul regimului apelor a se adresa către Primăria Municipiului Brașov, cu o rugare în scris pentru eliberarea autorizației necesare indicând totdeodată locul de unde vreau să scoată și cantitatea materialului socotită după căruțe. Se observă, că nu se admite nimănui a aduce gheață în oraș fără autorizația menționată mai sus.

Brașov, 21 Decembrie 1928.

p. Primar: p. Secretar general: M. Zerbes. indesifrabil. 1152 1—2

Cețiți și răspândiți

„Gazeta Transilvaniei”

cel mai vechi ziar românesc

ALO!

ALO!

Vroiti să petreceți bine și estin de Crăciun și Anul Nou? Veniți la

CAFÉ TRANSILVANIA

Singurul local familiar din Brașov. Băuturi alese, diferite fripturi, curcani, porci etc. Se servesc pentru acasă renumitele vinuri Drăgășani.

Serviciu prompt și conștiincios.

Orchestra clasică și națională

Cu toată stima:

MOISE POPA

1136 3—3

De livrat imediat din magazin!

„FORD” tip nou

6 opritoare, 40 P. S., 105—110

::: kilometri viteză pe oră! :::

Touring, deschis 6 locuri

Fordor Sedan, 4 uși, închis.

Tudor Sedan, 2 uși, închis.

Auto pentru greutatea Chassis.

FORDSON—TRACTORI

Tractor—plug, Massey Harris și Oliver. Părți de auto și tractoare.

RIGLER

Reprezentantul autorizat Ford,

Brașov, Str. Fântânei Nr. 30 a.

1097 5—5

Uzinele de Fier Vlăhita S. A.

Uzinele noastre produc din minele lor proprii și din pădurile lor:

Fontă brută topită cu carbuni de lemn,
Piese de mașini turnate din fontă superioară,
sobe și mașini de gătit.

In atelierele noastre de șlefuit și de nichelat se execută:
uși pt. sobe de teracotă, mașini de calcat etc. șlefuite și nichelate.

In făurăriile noastre se produc:

târnavacepe, sape și lopeți.

REPREZENTANȚA GENERALA

KAMNER & JEKELIUS,
B R A S O V,

TELEFON No. 11, 98, 284, 633.

Sucursala: SIGHIȘOARA,

TELEFON No. 65.

1153 1—1

Mesagiul regal și interesele țărănimei.

Mesagiul regal celit la deschiderea primului parlament alcătuit din adevărații reprezentanți ai poporului, cuprinde un vast program de muncă al noului guvern, care — spre deosebire de celelalte guverne, ce s-au perândat la cârma țării în cei zece ani trecuți — își îndreaptă privirile spre pătura cea mai numeroasă, dar totodată și cea mai oropsită a populației — spre țărănie.

Mesagiul prevede o seamă de legi pentru reorganizarea armatei, jandarmeriei și siguranței statului, a justiției, administrației, finanțelor, comerțului și rezolvirea problemelor muncitorești și culturale ale țării.

Printre toate legiurile proiectate se ridică însă ca o nouă surprinzătoare reformele care privesc refacerea vieții agricole, bunăstarea și progresul țărănimei de azi și din viitor.

Exproprierea marilor moșii și împroprietărirea țăranilor e un fapt împlinit, asupra căruiu nu se mai poate reveni. Patru cincimi din pământul țării se află astăzi în mâinile țărănimei. Dacă ieri-colo s-au făcut greșeli și nedreptăți la aplicarea legii de împroprietărire, ele se vor repara în cel mai scurt timp.

Dar împroprietărirea nu e o operă completă până când nu se va da țăranului și posibilitatea să-și valorizeze produsele muncii sale.

Căci ce s-a întâmplat la noi după reforma agrară?

Foștii proprietari de moșii s-au organizat în societăți de cămătări și organizațiile lor bancare au început să jefuiască țărănimea mai amar decât când erau moșieri.

Țăranul, ca să-și poată reface gospodăria și să-și procure mijloacele de muncă, fu silit să se împrumute din bănci plăind dobânzi mult mai mari decât profitul ce i-l dă pământul și munca sa.

Astfel s-a ajuns la o stagnare a producției și la o stare de disperare a țărănimei, cum nu s-a mai pomenit în nici o țară agricolă.

Mesagiul regal spune respicat, că guvernul actual e chemat să pue capăt acestor stări cari nu se mai pot tolera, și îndată ce se va încheia împrumutul extern, o parte însemnată din acest împrumut să se folosească pentru intensificarea muncii și producției agricole, acordându-se țăranului împrumuturi pe termen lung, cu dobânzi atât de scăzute, încât muncitorii pământului să simtă acest ajutor al statului, a cărui temelie o formează ei.

Dar cămătăria a fost numai una dintre cauzele cari au contrăbilit la crearea durerărilor stări de azi și a mizeriei în se zbate pătura țărănească.

Aceiași oameni cari încasau dobânzile nemai pomenite, au pus mâna și pe industria țării. Iar pentru a putea folosi și industria pentru scopurile lor de îmbogățire, au impus țării o lege vamală în urma căreia produsele industriale străine nu mai puteau intra în țară, iar prețul produselor interne l-au ridicat cu sută la sută.

Mesagiul regal anunță și o nouă lege a tarifului vamal, care va aduce cu sine estinirea cuitului, a ceonului, a fierului de plug și a celorlalte articole, pe care țăranul le plătește astăzi cu zece prețuri.

Ceace ne face să sperăm însă mai mult la așezarea vieții noastre agricole pe temelii cele mai solide, este cooperarea.

Cea mai de seamă dintre toate legile economice ce le va aduce actualul guvern, va fi legea cooperăției.

Băncile populare vor avea un rol tot atât de important în viața poporului dela date ca și cooperativele de producție, valorizare și aprovizionare.

Prin băncile populare și prin cooperativele de aprovizionare, țărănimea va putea ajunge la creditele și articolele necesare nevoilor ei, iar prin cooperativele de producție și valorizare

S'a trezit ceva în țara aceasta..

București, 28 Dec. 1928.

Deschiderea Corpurilor Legiuitoare ca și primele ședințe ale Parlamentului au dat un nou aspect și impuls vieții noastre publice, atât de mult stânenită de guvernările din trecut, în manifestarea liberă a voinței și dorinței sale. Avem impresia că ceva s'a schimbat în această atât de frământată țară, — dela venirea guvernului Maniu. O recunoaște aceasta întreaga opinie publică, o recunosc această înșși; unii conducători ai opoziției, cari până eri-alațeri aveau o altitudine destul de ostilă față de Partidul național-țărănesc.

La întrunirea, care a avut loc după deschiderea parlamentului la clubul partidului național-democrat d-l profesor N. Iorga vorbind de modul cum s'a manifestat poporul la alegerile pentru Camera și Senat a ținut să facă următoarea importanță declarație:

„Răbdarea poporului, ani de zile împilat a răbufnit în unele regretabile incidente, dar care și ele nu dovedesc altceva decât era nouă care se anunță și care va veni neapărat... Alegătorii au văzut în „cerc“ începutul unei ere de dreptate, de cinste și de muncă... S'a trezit ceva în țara aceasta și din fundul ei, se ridică o vitejie populară. Iar cine nu va sta în ajutorul acestei vitejii, acela care nu va ajuta înălțarea acestei ere noi, se va prăbuși..”

Deschiderea Corpurilor Legiuitoare a dat prilej unei grandioase manifestațiuni pentru înalta Regență și pentru guvernul Maniu. Mesagiul regal celit respectat de A. S. R. Principele Nicolae, întrerupt aproape după fiecare pasagiu de aplauzele formidabile ale aleșilor țării, a arătat că Partidul național-țărănesc a rămas credincios credințelor sale pe cari le-a propovăduit în opoziție și pe cari e hotărât să le înfăptuiască la guvern. Legiurile puse în vedere au înviat sufletele căzând ca loviturile de ciocan asupra regimului din trecut, care prin centralizare, cointeresare și comercializare a stors măduva țării, înăbușind orice avânt, orice inițiativă spre mai bine. Elanul produs a răpit chiar pe unii fruntași ai opoziției, cari s'au trezit aplaudând legile puse în vedere. Singurul, care își trecea enervat degetele prin barbă era fostul visticnic Vintilă, care într'un moment dat s'a văzut părăsit chiar de cei mai credincioși adepți ai săi.

Cu prilejul validărilor majoritățile s'au arătat de-o largheță impresionantă. Deși numeroase mandate ale opoziției puteau fi invalidate, s'au invalidat de-abea

și va putea desface produsele ei fără să mai fie speculate de samsari și de bancheri, cari nici nu seamănă nici nu adună și totuși ei fixează prețurile porumbului, grâului, oului și boului, făcând câștiguri de milioane și miliarde, de vreme ce țăranul muncitor și producător nu are unde să-și plece capul.

Iată dar că așteptările poporului încep să se apropie de realizare.

Ceice au făcut zid în jurul partidului național-țărănesc în cei zece ani de opoziție, nu pot avea o mai mare mulțumire decât văzând că acest partid își ține cuvântul dat și promisiunile lui de eri, iau astăzi forme concrete.

2—3 mandate, obținute cu călcări prea evidente ale dispozițiilor legilor în vigoare. Orice răzbunare a fost lăsată la o parte urmându-se lozincă șefului guvernului: pace, liniște, vorbă cât mai puțină și cât mai multă muncă.

Discursurile rostite de ministrul de interne d-l Al. Vaida-Voevod și de președintele Camerei d-l Ștefan C. Pop au arătat de-o parte hotărârea guvernului de-a pune capăt falsificării voinței naționale, de-altă parte închiderea unui capitol dureros de frământări și dorința de-a muncii frățeste numai și numai pentru binele și mărirea țării.

Informații

O coincidență semnificativă. Din București ni se scrie: Serviciul divin pentru invocarea duhului sfânt, cu prilejul deschiderii Corpurilor Legiuitoare, s'a celebrat la Patriarhie în Biserica Metropoliei de către P. Sa Arhieru T. Simedrea asistat de către doi diaconi ai Metropoliei și 2 preoți parlamentari. Întâmplarea a voit, ca acești doi preoți să fie chiar cei doi remarcați în chestia jurământului dela 6 Mai a. c. dela Alba-Iulia, preotul dr. P. Debu din Brașov și protopopul Baba din Alb-Iulia. S'a remarcat acest fapt cu atât mai mult, că numai întâmplător — fără să fi fost cunoscuți, — acești 2 preoți au fost invitați să asiste la serviciul divin. O fi fost poate un semn al Providenței de-a să da acestor curajoși preoți satisfacția pentru mizeriile îndurate.

Moartea tenorului Leonard. Scena român ească a pierdut pe unul din cei iubii și admirați copii ai ei. O boală grea a răpus în noaptea de Luni spre Marți, în casa părintească din Câmpulung, pe tenorul Nicu Leonard.

Scena, împreună cu toți colegii și admiratorii defunctului deplâng moartea artistului, care a ridicat opereta română la înălțimea artei.

Rămășițele pământești ale defunctului au fost transportate în Capitală, unde Vineri după masă au fost depuse spre vecinică odihnă în cimitirul Sf. Vineri.

Dela Soc. de patinaj Brașov. Duminică în 30 Decembrie, în caz de timp favorabil, va concerta muzica militară la locul de patinaj al societății.

Numărul viitor al ziarului va apare din cauza Anului nou Miercuri la ora obișnuită.

Desbaterile parlamentare

Camera.

În ședința de Duminică a Camerei d-l Șt. Ciceo Pop a fost propus și în ovații îndelungi acamat de președinte al Camerei. Într'un inimos și induieșător discurs, în care a arătat trecutul luptelor politice românești din Ardeal, inimosul luptător al drepturilor și dreptății românești, noul ales, a accentuat ideea unității sufletești a tuturor Românilor, mulțumind pentru încrederea depusă în persoana d-sale și făcând un cald și simțit apel către cei de față, rugându-i să-i dea tot concursul, ca să poată duce la îndeplinire marea operă a refacerii economice și marea operă a unității noastre sufletești.

În ședința de după masă a avut loc alegerea, prin vot, a vicepreședinților, fiind aleși d-nii: C. Angelescu, Ion Codreanu, dr. Hațiegan, Pompiliu Ionășescu, G. Măcărescu, și dr. Aurel Lazar. Chestorii au fost aleși d-nii: T. Iacobescu, D. Căpățineanu, V. S. Haneș și Ionel Lupescu; iar secretari d-nii: dr. Ilie Rădulescu, dr. V. V. Tilea, Arjoceanu Vasile, Badea Nestor, I. Brătulescu, Gh. Lupașcu, dr. Gh. Gileriu și Titus Olariu.

Depunerea bugetului.

D-l M. Popovici ministru de finanțe, citește mesajul pentru depunerea proiectului de buget general al Statului, bugetul Casei generale a pensilor și bugetul Casei de depuneri, relevând împrejurările excepționale în care

a trebuit să fie adus bugetul și roagă adunarea să admită urgența pentru desbaterea lui.

Cere în același timp să se renunțe la termenul fixat de regulament pentru luarea în discuție a bugetului, menționând că au consimțit la aceasta și reprezentanții partidelor de opoziție.

Propunerea e admisă.

Senatul.

În aceeași zi la Senat au fost invalidate alegerea d-lui Manolescu-Strunga pe motiv că n'are 40 împliniți și al d-lui Constantin Brătianu, neavând drept să fie ales senator al Camerelor Agricole deoarece d-sa nu e membru ales ci de drept al Uniunii acestor Camere.

Se procedează apoi la alegerea biroului Senatului. D-l prof. Traian Bratu, senator, al colegiului universitar a fost ales președinte, cu voturile unanime ale celor prezenți.

Vicepreședinți au fost aleși d-nii: N. P. Romanescu, Ion Clinciu, Romulus Boilă, Valer Moldovan, Ion Scodigar și Teofil Simionovici.

Secretari d-nii: Titus Stoica, Velicu Gheorghiu, prof. N. N. Botez, Ion Morariu, Adrian Ojoiu, Pinteș Nimigeanu, Nicu Fortunescu și Remus Agliceriu.

Chestori d-nii: V. Dăncescu-Bolintin, I. C. Giulescu, S. Nemeș, Gh. Th. Stăncescu, dr. Ion Pascu și R. Geroceanu.

D-l Valer Moldovan, a dat apoi cetirea proiectul de răspuns la mesajul tronului.

Incendiu în Stupini. Miercuri, a doua zi de Crăciun, pe la orele 5 dimineața s'a iscat un foc la șura văd. Elena Constantin din Stupini. A ars nutreț și unelte agricole în valoare de peste 600.000 lei. Pentru stingerea focului au fost anunțați — prin o stafetă călare, căci Stupinile deși sunt un cartier al Brașovului, n-au legătură telefonică cu centrul — pompierii din oraș, cari sosind la fața locului, au depus o muncă de 10 ore, care merită toată lauda.

După indiciile de până acum se pare că focul a fost pus de răufăcători. Poliția e pe urmele lor.

Școala comercială superioară de fete din Brașov aduce la cunoștință că din cauza neîntrunirii numărului suficient de membrii la adunarea generală a comitetului ei, fixată la 16 Dec. c. această adunare va avea loc Duminică 30 Dec. c. ora 10 a. m. în localul școlii, cu orice număr de membri.

Cercetășești. Consfătuirea tuturor inspectorilor — inspectorilor generali comandanți de legiune și Cohorte, — va avea loc în zilele de 3 și 4 Ianuarie, sub înalta Președinție A. S. R. Principele Nicolae, înalt Regent. Programul consfătuirii în sala căminului studenților O. N. E. F.: 1) Binecuvântarea bisericească. 2) Cuvântarea A. S. R. Principele Nicolae. 3) Prezentarea comandanților. 4) Jurământul noilor comandanți. 5) Cuvântarea d-lui prof. Mugur. 6) Vizitarea O. N. E. F. Toți acei care doresc a participa la consfătuire, sunt rugați

a comunica Direcției Cercetășeștii la O. N. E. F. București. Maior Ene, arătând rezumatul propunerilor ce au de făcut spre a fi trecute pe ordinea de zi. (Ținuta zilei, sau ținuta de cercetăș).

Probele de Romana și alte dansuri naționale încep Duminică 8 ore seara în localul Școlii Profesionale (Șirul Spietului 10). Comitetul invită pe toate doamnele, domnișoarele și domni să ia parte la aceste repetiții.

CertIFICATELE DE PENSIE. Prefectura Poliștii aduce la cunoștință că cu data de Ianuarie 1929, certificatele de pensie, se primesc dela Prefectura Poliștii Brașov.

Invitare

la

Balul Reuniunii Fem. Române Brașov Școala Profesională

sub prezidiul d-nei Maria B. Baiulescu, ce va avea loc Duminică, în 6 Ianuarie 1929 în toate saloanele Redoutei orășenești.

Venitul curat al acestui bal este destinat spre acoperirea cheltuielilor noiei clădiri a școlii.

Invitări speciale nu se fac.

Doamnele sunt rugate a purta costumul național sau toaletă de bal.

Inceputul la ora 9 seara. Bilete de intrare a Lei 120.— Balcon 200.— se găsesc la Magazinul Bologna și seara la cassă.

Stimată Doamnă!

Luni la 5 ore d. a. stă la dispoziție cuptorul

pentru fript purcei de lapte

de SILVESTRU

La comandă se pot frige purcei în fiecare zi cu excepția Duminicilor și sărbătorilor.

Brutăria K I R B Str. Nouă 13 și Str. Lungă 197.